

до $27,00 \pm 0,26\%$ в контрольній групі), формуванням толерантності до причинних харчових алергенів у $78,9\%$ дітей з березово-харчовим синдромом і відсутність в групі контролю.

Висновки. Застосування сублінгвальної алерген-специфічної імунотерапії у дітей з березово-харчовим синдромом сприяє формуванню толерантності до причинних харчових алергенів та чинить лікувально-профілактичний ефект на перебіг полінозу.

Цетиризин в лікуванні кропив'янки: переваги та перспективи застосування

Бабаджан В.Д., Кравчун П.Г., Єрмак О.С.

Харківський національний медичний університет

Cetirizine in treatment of urticaria: benefits and prospects of application

Babadzhan V.D., Kravchun P.G., Yermak O.S.

Kharkiv National Medical University

У патогенезі кропив'янки беруть участь не лише опасисті клітини та гістамін, а й інші медіатори. Автоімунні механізми можуть мати значення у розвитку хронічної кропив'янки: встановлено наявність антитіл до IgG ($35\text{--}40\%$ пацієнтів) і до IgE ($5\text{--}10\%$ пацієнтів), які взаємодіють з IgE-рецепторами і потенціюють вивільнення гістаміну і медіаторів запалення. При мононуклеарному типі клітинних реакцій при кропив'янці спостерігається переважно лімфоцитарна інфільтрація шкіри, яка супроводжується експресією HLA-DR антигену і вивільненням гістаміну зі стовбурових клітин. При цьому вплив алергенів на шкіру сенсibiliзованих пацієнтів призводить до швидкого (протягом 24 год) розвитку пухирів і гіперемії. При еозинофільному і нейтрофільному типах клітинної реакції за типом васкуліту уртикарії з'являються більш відстрочено (через 24–48 год) як пізня фаза реакції і супроводжуються експресією Еселектину, ICAM1 (intracellular adhesion molecule1), VCAM1 (vascular cell adhesion molecule1) в результаті міграції запальних клітин в епідермальний і дермальний шари шкіри.

Встановлено, що цетиризин крім основного антигістамінного ефекту має додаткові антиалергічний і протизапальний ефекти: надає мембраностабілізуючу дію на опасисті клітини і базофіли; гальмує синтез хемокінів і цитокінів (лейкотрієну C4, простагландину D2, інтерлейкінів 3, 4, 8, 13, фактора некрозу пухлини, гранулоцитарномакрофагального колонієстимулюючого фактора, хемокінів типу RANTES) опасистими клітинами і базофілами; інгібує підвищення проникності епітеліальних клітин; утворення супероксидного радикалу активованими поліморфноядерними нейтрофілами і експресію молекул адгезії P, Еселектину і ICAM1, а також індуковане еозинофілами виділення ICAM1 і інших медіаторів запалення; IgE-залежне виділення гістаміну, лейкотрієну C4, простагландину D2. Цетиризин (цетрин) має переваги перед іншими антигістамінами в придушенні індукованої шкірної реакції завдяки додатковим антиалергічним властивостям і дії на пізні фази реакції. Так, в дослідженні з алергеніндукованим шкірним тестом ефект придушення цетиризином міграції еозинофілів, базофілів і нейтрофілів у шкіру досягав 70% .

Таким чином, цетиризин крім основної дії на H₁-рецептори має суттєві додаткові протиалергічні та протизапальні ефекти (придушення міграції еозинофілів і нейтрофілів у шкіру), що обумовлює його високу ефективність і переваги в лікуванні гострої та хронічної кропив'янки.

Роль кортикостероидов в розвитку сопутствующей патологии у больных бронхиальной астмой

Бездетко Т.В., Еременко Г.В., Хахуда О.Н.

Харьковский национальный медицинский университет

The role of corticosteroids in the development of comorbidities in asthma patients

Bездitko T.V., Yeryomenko G.V., Khochuda O.N.

Kharkiv National Medical University

При тяжелой неконтролируемой БА обычно наряду с ингаляционными глюкокортикостероидами (ИГКС) для базисной терапии используют системные ГКС, которые воздействуют на гипоталамо-надпочечниковую систему, вызывая снижение выработки кортикотропина и уменьшая, следовательно, возбуждение коры надпочечников (НП), что при длительном применении системных ГКС приводит к угнетению и атрофии коры НП.

Цель исследования – изучение влияния различных способов введения ГКС (ингаляционного и перорального) на содержание паратгормона (ПТГ) и кортизола (КТ) в сыворотке крови.

Материалы и методы. Под наблюдением находились 62 пациента с БА, у которых изучены содержание ПТГ и КТ. Верификация диагноза проводилась с помощью общепринятых методов обследования. Были изучены данные анамнеза, клинические анализы крови и мочи, суточный диурез, функциональное состояние легких – функция внешнего дыхания (ФВД), пикфлоуметрия. Больные были распределены в две группы. В первую группу вошли 24 пациента с неконтролируемой БА с тяжелым течением в возрасте от 41 до 50 лет, что в среднем составило $44 \pm 3,5$ года. Базисная терапия у больных этой группы включала ИГКС – будесонид/формотерол фумарата дигидрата – $160/4,5$ мкг, или $320/9,0$ мкг по 2 вдоха в течение суток в зависимости от тяжести заболевания. Длительность приема ИГКС составила $8,4 \pm 2,15$ года. Во вторую группу вошли 27 больных с тяжелым течением неконтролируемой БА в возрасте 32–56 лет. Средний возраст составил $46 \pm 4,3$ года. Пациенты этой группы непрерывно (более года) принимали системные ГКС. Длительность приема таблетированных стероидов составила $5,14 \pm 0,98$ года. Суточная доза (в пересчете на преднизолон) составила в среднем $25,5 \pm 3,4$ мг в сутки.

Результаты. Полученные результаты свидетельствуют о том, что длительный прием ИГКС не оказывает негативного влияния на уровень ПТГ и КТ, а длительный прием больными БА системных ГКС приводит к снижению стероидпродуцирующей функции НП, что в дальнейшем приводит к развитию сопутствующей патологии.

Выводы. Длительный прием системных ГКС может приводить к вторичному гиперпаратиреозу с повышенным сывороточным уровнем ПТГ. По мере утяжеления БА уровень ПТГ возрастает. Длительный прием больными БА системных ГКС приводит к снижению стероидпродуцирующей функции НП.